

Tato, Wuju, Dziadku, Trenerze!
Masz supermoc, o której być może nie wiesz.
Jesteś dla dziecka przykładem i wzorem.
Ważnym źródłem postaw, zachowań
i nawyków. Także, a może przede wszystkim,
czytelniczych. Czytaj więc z dzieckiem!
Głośne czytanie ma moc budowania relacji.

Czytać na głos dziecku można nawet,
kiedy jest w brzuchu matki. To świetny sposób
na oswojenie go z głosem opiekuna.

A co potem?

Odpowiedź znajdziesz w broszurce,
którą masz w ręce.

Odkryj supermoc książek i swoją własną!

SUPERMOC KSIĄŻEK

#TataTeż
Czyta
2024

Poradnik dla rodziców
i opiekunów

Twoje dziecko
już czyta samodzielnie?

Zapoznaj się z książkami
rekomendowanymi przez

Literacka
Podróż
Hestii

Więcej na
literackapodrozhestii.pl

Więcej o akcji
przeczytasz na:
tatatezczyta.pl
fpc.org.pl

Znajdziesz nas też na:

Kawa przy czytaniu?
Koniecznie z kubka
nadwyrasz.com!

Organizatorzy kampanii:

Patronat honorowy:

Maria Deskur, Edyta Plich
Joanna Rusinek

Dziękujemy wydawnictwom uczestniczącym w kampanii:

PRODUCENT KOLEKCJI TOWARZYSZĄCEJ:

Siedząc, leżąc, stojąc. W tramwaju, w poczekalni, w łóżku. Czytaj!

Samemu sobie, a przede wszystkim dziecku. Na każdym etapie jego rozwoju. Dzieci, którym rodzice regularnie czytają, już w wieku trzech lat rozumieją dwa razy więcej słów niż ich rówieśnicy! Czytanie wpływa na rozwój, stymuluje życiowe sukcesy. Pozwala zrozumieć siebie i innych; zdystansować się wobec trudów dorastania. Daje wiedzę, która idzie w parze ze sprawczością.

#TataTeżCzyta to ważne zawołanie. Dziś w Polsce chłopcy i panowie czytają dużo mniej niż dziewczynki i kobiety. Na pewno jedną z przyczyn jest brak męskiego czytającego wzorca – warto to zmieniać. **Tatusiowie, Wujowie, Dziadkowie, Starsi Bracia, Opiekunowie, Trenerzy – czytajcie!**

Każdy rodzic czy opiekun regularnie czytający to szczęście i fundament przyszłości dziecka. W tej broszurze pokażemy Wam, dlaczego.

Chętnych zapraszamy do kontaktu!

Autorki

PS Wszystkie tezy zawarte w broszurce oparte są na badaniach. Bibliografię zamieszczamy na www.tatatezczyta.pl

PODANIE I ODBICIE

Mózg człowieka najlepiej rozwija się w kontakcie z drugim człowiekiem. Malutkie dziecko niczego nie potrzebuje tak bardzo, jak kontaktu ze swoimi najbliższymi. Książka na początku jest tylko pretekstem do kontaktu, to kontakt z dzieckiem jest najważniejszy.

Jak ten kontakt budować?

Przez podanie i odbicie – zadawanie pytań i danie dziecku czasu na odpowiedź. To może być kiwnięcie głową, to może być uśmiech, pokazanie paluszkami – bardzo ważne jest, żeby dać dziecku przestrzeń na reakcję, czyli jego odbicie naszego podania.

Dlaczego?

Ponieważ w ten sposób tworzymy fundament najważniejszych rzeczy, takich jak:

- ▶ kompetencje społeczne (dziecko od małego uczy się odpowiadać),
- ▶ pewność siebie (od początku dajemy sygnał, że jego odpowiedź się liczy, bo czekamy na nią!),
- ▶ stabilność emocjonalna (bo ona wynika z pewności siebie i umiejętności kontaktu z ludźmi),
- ▶ kompetencje poznawcze (bo budujemy je w kontakcie, poprzez słowa wypowiedane, obrazki komentowane, treści, które czytamy i dziecko je analizuje).

Mózg dziecka nie będzie się tak rozwijał, jeśli zostawiamy je regularnie samo z zabawką czy ekranem.

Ekran

Hasło „nie dawaj dziecku komórki” znajdziecie w tej broszurce sześciokrotnie. Wynika to po części ze struktury publikacji: zakładamy, że niektórzy czytający zerkną jedynie na stronę dotyczącą swojego dziecka – i jeśli ta strona dotyczy dziecka do ok. 8–9 lat, to taki komunikat musiał się tam znaleźć. Dziś już bardzo wiele badań wskazuje na olbrzymi negatywny wpływ na rozwój dzieci zbyt wczesnego i intensywnego używania smartfonów.

Każda technologia wymaga pewnej dojrzałości. Tak jak nie dajemy niemowlakowi do zabawy noża czy nie częstujemy go alkoholem, tak nie powinniśmy zostawiać go z ekranem. Gierki, filmiki, szybko zmieniające się fotki – to bodźce, które uzależniają (na takiej samej zasadzie jak alkohol!) i mogą naruszyć harmonijny rozwój stabilności psychofizycznej (tak jak nóż w ręku niemowlaka naruszy zdrowie fizyczne).

Fundamentalne jest dziś wspieranie rozwoju umiejętności odpowiedzialnego wykorzystywania smartfonów – ale by osiągnąć ten cel, trzeba najpierw postawić na rozwój umiejętności społecznych, emocjonalnych i poznawczych bez smartfona, i wprowadzić go, kiedy dziecko jest na to zwyczajnie gotowe.

WIEK 0–1

Tak

Zacznij pokazywać dziecku książki najpóźniej sześć miesięcy po narodzeniu. Celem jest wspólne skupienie wzroku i wymiana emocji między Wami – wskazuj i nazywaj przedmioty. Z niemowlęciem będziesz w stanie odbywać takie „sesje” kilka razy dziennie, ale będą one krótkie. Trzy–cztery minuty kilka razy dziennie na tym etapie wystarczą!

Nie

Absolutnie nie dawaj niemowlakowi komórki.
Nie musisz literalnie „czytać”. Na tym etapie nie chodzi o wspólne czytanie tekstów, ale o wspólne oglądanie obrazków i budowanie relacji przez bliskość.

Co?

Kartonowe książki, duże, proste ilustracje, bez detali, kontrastowe, buzie niemowlaków, przedmioty codzienne.

Po co?

Nawiązesz bezcenny kontakt. Pierwszy rok życia to okres bardzo dynamicznego rozwoju mózgu dziecka. Masz wpływ na ten rozwój. Wspólne oglądanie książek, mówienie do dziecka, wywoływanie jego reakcji to najlepsze, udowodnione sposoby na stymulację mózgu – dzięki takim Twoim działaniom w mózgu Twojego dziecka powstanie więcej połączeń synaptycznych, mózg Twojego dziecka będzie lepiej rozwinięty.

WIEK 2–3

Tak

Czytaj sam/a, bo wychowujemy przez przykład. Zadawaj dziecku pytania dotyczące książki. Komentujcie wspólnie ilustracje, wybierajcie ulubionych bohaterów, czytajcie te same książki wiele razy – dziecko się w ten sposób uczy. Czytajcie gdziekolwiek i kiedykolwiek. Na przystanku, w parku, w poczekalni, w bibliotece!

Nie

Nie włączaj dziecku bajki, żeby je czymś zająć. Nie dawaj komórki, poczekaj z odtwarzaniem audiobooków.
Tato, nie abdykuj, czytanie NIE jest zadaniem wyłącznie dla matek.

Co?

Bajki, baśnie, opowiadki z życia, rymowane wierszyki. Kolorowe obrazki, pierwsze wyszukiwanie szczegółów.

Po co?

Twoje dziecko będzie radośniejsze. Dzieci, którym rodzice regularnie czytają, już w wieku trzech lat rozumieją dwa razy więcej słów niż ich rówieśnicy. Są emocjonalnie stabilniejsze, potrafią nawiązywać relacje – będą potrafiły bawić się z innymi dziećmi.

EMOCJE / PRZYJAŹNIE / NAUKA

Rozwój człowieka jest całościowy: potrzebujemy równolegle dbać o emocje, mózg, system nerwowy, zdrowie fizyczne i psychiczne. Wbrew pozorom to nie jest aż tak trudne, a książka jest najdoskonalszym narzędziem wspierającym – bo czytanie jest świetnym ćwiczeniem społecznym, wcale nie tylko poznawczym!

Dlaczego?

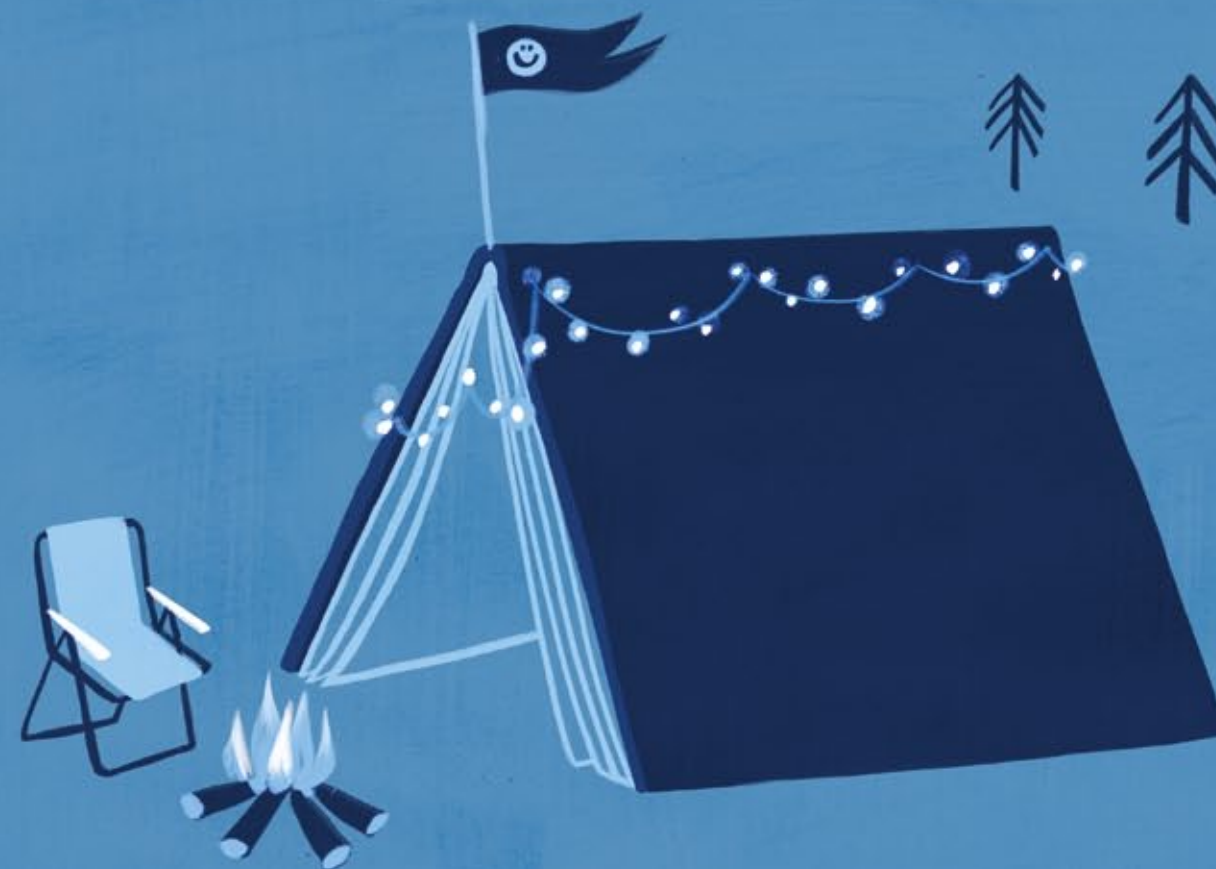
Czytanie z opiekunem opowieści o bohaterach, którzy coś przeżywają, sprawia, że dziecko może przećwiczyć pewne sytuacje, owoić zagrożenia, zadać pytania, odczuć emocje, będąc jednak trochę z boku, w strefie komfortu. W ten sposób przygotowuje się na przeżycie sytuacji prawdziwych, uczy się też empatii, rozumienia przeżyć innych ludzi.

Kompetencje społeczne

Czytanie (i konieczna rozmowa o tym, co czytamy!) jest zatem najlepszym ćwiczeniem przygotowawczym do życia społecznego, np. w szkole. Czytanie z dzieckiem przedszkolnym to najlepsze, co możemy zrobić, aby nasz maluch dał sobie radę w klasie wśród dwadzieściora innych dzieci.

A stabilność emocjonalna i radzenie sobie w grupie jest fundamentem nauki – jeśli dziecko nie radzi sobie w grupie, nie będzie w stanie się uczyć.

Danie dziecku przedszkolnemu komórki jest kontrproduktywne. Aplikacje, filmiki i gry w smartfonie nie stymulują rozwoju, nie ćwiczą kompetencji społecznych.

WIEK 4–5

Tak

Najwyższy czas na zapisanie dziecka do biblioteki, wyprawy do księgarni, budowanie własnej biblioteczki! Pozwól dziecku samodzielnie wybierać książki. Czytajcie to, co lubicie, nawet kilkanaście razy to samo. Bawcie się książką, zadawajcie pytanie, naśladujcie głosy, twórzcie alternatywne zakończenia, dalsze ciągi.

Nie

Nie łączcie jedzenia posiłków z oglądaniem telewizji. Nie dawajcie dziecku komórki.

Co?

Słuchowiska i audiobooki. Proste fabuły wokół życia codziennego, wiersze, baśnie, książki wiedzowe, bogato ilustrowane.

Po co?

Będzie Ci łatwiej później! Wspólne czytanie i rozmowa o książce to najważniejszy element odpowiedniego przygotowania dziecka do nauki w szkole. Dzięki temu dzieci znają więcej słów, więcej zapamiętują, wiedzą więcej, są emocjonalnie stabilniejsze, łatwiej odnajdują się w relacjach z rówieśnikami. To wszystko idealnie przygotowuje dziecko na sukces szkolny.

WIEK 6–8

Tak

Zapewnij dziecku możliwość ćwiczenia samodzielnego czytania na książkach do tego przygotowanych. Szybki sukces zachęci je do dalszych ćwiczeń. Nauka czytania to też szalenie ważne ćwiczenie koncentracji. Nadal czytaj głośno dziecku, codziennie, książki bardziej skomplikowane, których dziecko samo jeszcze nie przeczyta, za to doceni.

Nie

Nie dawaj dziecku komórki, nie przestawaj mu głośno czytać!

Co?

Przygodowe, detektywistyczne, mitologie, baśnie, faktograficzne, komiksy.
Mniej ilustracji, więcej tekstu.

Po co?

Pierwsze klasy szkoły podstawowej to niezwykle istotny czas. Dziecko uczy się czytać, aby potem czytać samodzielnie, by się uczyć. Czytanie jest najważniejszym i niezastąpionym narzędziem umożliwiającym całą późniejszą edukację, także matematyczną i techniczną. To dzięki czytaniu jesteśmy w stanie zrozumieć treści i koncepty nauk technicznych, czytanie ćwiczy rozumienie związków przyczynowo-skutkowych, a także buduje krytyczne myślenie.

RADOŚĆ / ROZWÓJ / DOBRE ŻYCIE

Podkreślamy, że dziecko powinno czerpać radość z czytania. Dlaczego to takie ważne?

Najdonioślejsze badania wokół czytania wykazały, że dzieci, które czytają z przyjemnością, bo lubią, czytają z radością – statystycznie osiągną większy sukces edukacyjny, niezależnie od swojego pochodzenia.

Fundamentalne

Radość z czytania skutkuje oczywiście regularnością samodzielnego sięgania po książki.

Regularne samodzielne czytanie buduje wszystkie kompetencje dziecka, o których piszemy w różnych miejscach broszurki.

Takie dziecko, a potem młody człowiek rośnie w samonapędzającej się pozytywnej harmonii:

- ▶ Radość z czytania napędza jego głód lektury.
- ▶ Zaspokajając ten głód czytania, samo się uczy i rozwija:
  - osiąga lepsze wyniki w nauce,
  - statystycznie lepiej radzi sobie na rynku pracy,
  - ma olbrzymi potencjał na dobre i satysfakcjonujące życie.

Czytanie i rozmowa z dzieckiem od małego jest fundamentem na całe życie.

Co ciekawe, we współczesnym wysoko cyfrowym świecie statystycznie udowodnionym predyktorem sukcesu jest właśnie czytanie tradycyjnych papierowych książek i rozmowa z drugim człowiekiem na żywo.

WIEK 9–10

Tak

Nadal czytajcie razem na głos, ale dziecko niech czyta też samo. Wspólne czytanie to wspólne sprawy i okazja do rozmowy. Dziecko czytające samo, dla własnej przyjemności, to fundament sukcesu edukacyjnego i zawodowego. Zagaduj je, pytaj, co czyta, czy chce wybrać się do biblioteki lub księgarni po coś następnego.

Nie

Jeśli jesteście w stanie, to nadal nie dawaj dziecku komórki. Zdecydowanie nie pozwalaj na długie godziny grania i scrollowania. Nie włączaj telewizora na okrągło. Nie pozwól na używanie komórki przy jedzeniu. Ty też tego nie rób.

Co?

Powieści, humor, komiks, fakty. Szukajcie ulubionych serii.

Po co?

Paradoks: czytanie to wejście w relację. Dziecko czytające uczy się emocji. Jeśli czytamy z nim razem i rozmawiamy – potęgujemy siłę jego kompetencji społecznych. Na etapie tuż przed dojrzewaniem to kosmicznie ważne – dziecko powinno mieć z Tobą mocną relację, żeby nie bało się przyjść z pytaniami czy problemami. Dzięki temu niwelujesz ryzyko stanów depresyjnych.

WIEK 11–12

Tak

Zachęcaj dziecko do samodzielnego wyboru książek. Nadal czytaj mu na głos. Wspólnie wypożyczajcie i kupujcie książki. Rozmawiajcie o nich. Nie ograniczajcie się do lektur. Szukajcie tekstów sprawiających dziecku przyjemność.

Co?

Świadomie wybrane książki: powieści, komiksy, książki edukacyjne.

Nie

Nie przestawaj czytać na głos; nie odpuszczaj, nawet jeśli wydaje Ci się, że nie ma na to czasu, bo jest tyle lekcji.

Po co?

Dzięki umiejętności sprawnego czytania dzieci lepiej radzą sobie w szkole w wielu wymiarach: lepiej się komunikują, łatwiej rozumieją informacje i koncepty, zdecydowanie lepiej pracują w zespołach, są bardziej otwarte na inne poglądy, mając jednocześnie ugruntowaną własną tożsamość kulturową.

WIEK 13+

Tak

Nadal czytajcie razem. Kiedy czytanie staje się rytuałem, dziecko czyta więcej. Czytanie na papierze ćwiczy głębokie zrozumienie nawet trudnych tekstów. Czytające dzieci zdają lepiej egzaminy, też z matematyki.

Nie

Nie odpuszczaj rozmów o książkach, to świetny sposób na utrzymanie kontaktu z dorastającym nastolatkiem!

Co?

Książki dla przyjemności.
Zgodnie z zainteresowaniami.

Po co?

Czytanie to świetna technika przygotowania się do egzaminów. 20 min. codziennej lektury to 1 mln 800 tys. nowych słów w roku i 90. centyl na egzaminach. Czytanie poprawia samoświadomość, pomaga w przepracowaniu problemów, uczy krytycznego myślenia i sprawczości.

1. Czytaj na głos codziennie.

Spędzisz z dzieckiem cenny czas, pomożesz mu nauczyć się wielu nowych słów.

3. Kilka minut wystarczy!

Małe dziecko skupi uwagę na krótko. Nie przejmuj się, czytaj kilka minut, potem ten czas się wydłuży.

2. Zaczynaj jak najwcześniej!

Niemowlaki potrzebują przytulania i słuchania Twojego głosu. Podziwiajcie wspólnie kartonowe książki z mocnymi kolorami.

4. Pozwól dziecku przewracać strony.

Niemowlaki potrzebują wsparcia w przewracaniu stron. Trzyletnie dziecko będzie z chęcią robiło to samo.

5. Czytaj ulubione historie na okrągło.

Dzieci uwielbiają słuchać wiele razy tych samych tekstów. W ten sposób się uczą.

6. Czytaj z zaangażowaniem.

Próbuj różnych głosów i intonacji, ożywiaj historię, pośmiejcie się.

7. Zadawaj dziecku pytania dotyczące opowieści.

Pytaj o elementy ilustracji, zastanówcie się, co jeszcze może się wydarzyć. Daj dziecku czas na odpowiedź.

8. Pamiętaj o książkach na prezent.

Odwiedzajcie księgarnie: dziecko, które ma choć kilka książek, łatwiej się z nimi zaprzyjaźni. Namawiaj rodzinę i przyjaciół na książki jako prezent. Zbudujcie biblioteczkę.

9. Czytaj gdziekolwiek i kiedykolwiek.

Rano, w ciągu dnia czy przed snem – każdy moment jest dobry. W poczekalni, w parku, w autobusie – każde miejsce będzie dobre na czytanie.

10. Zabierz dziecko do biblioteki.

Pokaż dziecku bogactwo książek, pozwól mu wybrać, co chce. Wypożyczanie książek z bibliotek nic nie kosztuje.

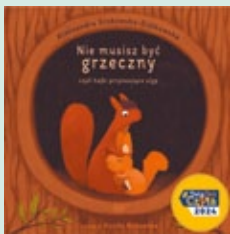
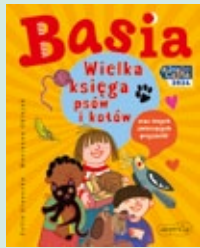
Dziecko, z którym rodzice czytają i rozmawiają, już w wieku trzech lat rozumie dwukrotnie więcej słów niż dzieci, którym rodzice nie ofiarowali tego prezentu.

0-3

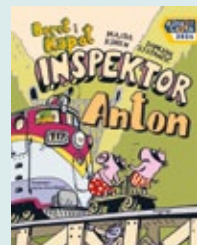
3+

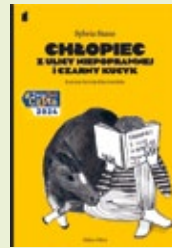
4+

5+

6+

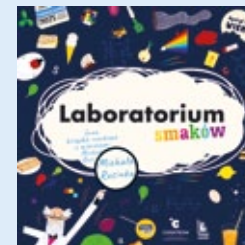
7+

8+

9+

Książki z kolekcji #TataTeżCzyta 2024 znajdziesz w dobrych księgarniach:

empik

GANDALF.com.pl

KSIĄŻNICA POLSKA®

LIBER.PL

nadwyrzaz.com

PWN KSIĘGARNIA INTERNETOWA

swiatksiazki.pl

ŚWIAT PRASY

tania książka.pl

tantis.pl

znak KSIĘGARNIA

Zapraszamy do współpracy z dystrybutorami:

platon_ dystrybucja książek

Ateneum.

azymut

motyleksiazkowe.pl

Czytaj i ciesz się gadżetami towarzyszącymi kampanii!

nadwyrzaz.com

Kampania #TataTeżCzyta powstała dzięki szerokiej współpracy wydawców, organizacji pozarządowych, instytucji, samorządów i biznesu.

Dziękujemy wszystkim, którzy tworzą razem z nami #CzytającaPolskę.

Koordinacja kampanii #TataTeżCzyta:
Maria Deskur, Katarzyna Konopka, Agnieszka Nyc,
Monika Wróbel-Lutz, Monika Czajkowska-Westin

Tekst: Maria Deskur, Edyta Plich

Ilustracje: Joanna Rusinek

Projekt graficzny: Dorota Nowacka

Redakcja i korekta: Agnieszka Betlejewska

© Fundacja Powszechnego Czytania
Warszawa, 2024

ISBN 978-83-961299-7-0

Autorki dziękują za konsultację merytoryczną dr Zofii Zasackiej.

Ogromnie dziękujemy ambasadorom kampanii:

Jan Dąbrowski „JDabrowsky”

Łukasz Dominiak „Who’s Your Daddy”

Łukasz „Juras” Jurkowski

Magdalena Kordaszewska „Zabawkowicz”

Anna Lewandowska

Kamil Nowak „BlogOjciec”

Wiesław Nowobilski „Pan Wiesio”

Organizatorzy kampanii:

Patronat honorowy:

Projekt współfinansowany w ramach programu Unii Europejskiej

Współfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego. Zadanie: Let’s Read Together

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. to wieloletni program rządowy, w ramach którego ponad miliard złotych zostanie przeznaczony na różne formy wsparcia i promocji czytelnictwa w Polsce. Program ma na celu tworzenie warunków rozwoju i rozwój czytelnictwa w Polsce poprzez kształtowanie i promowanie postaw proczytelniczych oraz wzmacnianie roli bibliotek publicznych, pedagogicznych i szkolnych jako lokalnych ośrodków życia społecznego, stanowiących centrum dostępu do kultury i wiedzy.

Ogromnie dziękujemy wszystkim zaangażowanym!

PARTNERZY:

PARTNERZY DYSTRYBUCYJNI:

FUNDATORZY WYDANIA PAPIEROWEGO:

